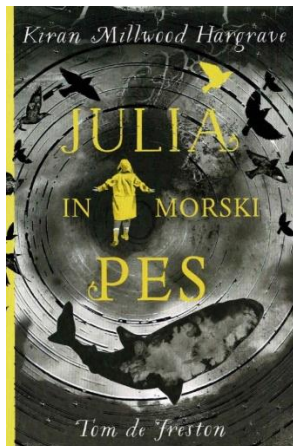

Hargrave, Kiran Millwood: **Julia in morski pes.**

ilustr. Tom de Freston ; prev. Alenka Ropret. (Morfemplus, 2025), 191 str.

| M – 3. stopnja

| Deklice | Znanstvenice | Matere | Bipolarna motnja razpoloženja | Otoki | Poletje | Morski psi | družina | duševne bolezni | morje | pustolovščine | svetilniki | ladje | medvrstniško nasilje | babice- demenca

Problemski roman, poetičen, navdihujoč in čudovito ilustriran. Zdi se mi, da še kako lahko spodbuja medvrstniške, družinske in medgeneracijske pogovore.

Desetletna Julia se za čas poletnih počitnic s staršema preseli na daljni sever na enega manjših Shetlandskih otokov. Očka bo avtomatiziral svetilnik, v katerem zdaj tudi stanujejo, mama, morska biologinja, pa se posveti lovu na grenlandskega morskega psa, starejšega od dreves, ki jo vznemirja prav zaradi dolgoživosti. V ljubeči družini znanstvenice in strokovnjaka, kjer sicer ne gre brez sporov in težav, ima pomembno vlogo tudi mačka Noodle.

Spodbude za branje:

Se vam zdi gornja kratka predstavitev vznemirljiva? Si sploh lahko predstavljamo, kako je živeti deklici na oddaljenem otoku, v svetilniku, z dvema staršema, navdušenima znanstvenikoma, pri čemer mama pogosto odhaja na odprto morje? Kaj mislimo, jo je bilo strah, ji je bilo dolgčas? Kaj si lahko predstavljamo v romanu s takšno naslovnico?

Roman preberemo, si izmenjamo prve vtise, povzamemo dogajanje.

Roman odpira več pomembnih tem, pogovarjamo se:

- Kakšni so družinski odnosi, kjer je obema staršema njuno delo zelo pomembno? Kakšno vlogo ima mačka Noodle? Pa je mačka res samo Juliji za družbo? Julia občuduje predvsem mamo, tudi ona želi postati morska biologinja; toda kako se njen odnos do mame spremeni, ko postane malodane obsedena zaradi grenlandskega morskega psa?

- Razkrije se, da ima mama težave z duševnim zdravjem, trpi za bipolarno motnjo; to se ji je že zgodilo, ko se je rodila Julia, zdaj pa se ji je ponovilo in mora na zdravljenje. Julia izve tudi, da je babica trpela za demenco, kar je še ena od družinskih skrivnosti.
- Kako razumemo, da se Julia odpravi na odprto morje in se ji posreči najti grenlandskega morskega psa? Je to sploh verjetno ... ali je avtorica vpletla drzno pustolovščino zato, da ji je podelila simbolni pomen?
- Na otoku je malo prebivalcev, pralnico in knjižnico imajo v isti hiški idr. Tam Julia spozna Kina, dečka indijskega porekla, ki ji odkrije svet zvezd, kar je podobno navdušujoče kot mamin svet morskih globin. Doživi prijateljstvo, sooči pa se tudi z medvrstniškim nasiljem.
- Julia je bistra in občutljiva deklica, nenavadna dejstva zapisuje v svoj rumeni zvezek, razmišlja o pomenu besed, števil in medosebnih odnosov.
- V besedilu je vse polno opisov morja in neba, morskih živali in različnih ptic, kar upodablja tudi dihalne jemale ilustracije. Kakšna se nam zdi likovna podoba knjige?
- Še kaj, smo na kaj pozabili?
- Komu bi roman svetovali in zakaj?

Nadaljnje spodbude za branje, pogovore in ustvarjanje:

- Julia ob novih spoznanjih in dogodkih hitro odrašča in oblikuje svojo identiteto. Gre spet za eno od odločilnih poletij, ki jih srečujemo v mladinski literaturi?! (Glej predstavitev romana *Poletje, ko se je zgodilo vse*: <https://www.bralnaznacka.si/assets/Uploads/Akerlie-Poletje-ko-se-je-zgodilo-vse-.pdf>.)
- Bi raziskali grenlandskega morskega psa? Med branjem se nam morda včasih zazdi, da gre za nek simbol (hrepenenje), toda že seznam virov na koncu knjige spodbuja k nadaljnjemu raziskovanju te nenavadne skrivnostne živali oceanskih globin: Bibliografija: str. 209-211. Poiščimo svoje dostopne vire!
Na spletu npr. lahko preberemo, da je skupina znanstvenikov dobila edinstven vpogled v genom najdlje živečega vretenčarja – grenlandskega morskega psa. Zdaj skušajo ugotoviti, kako bi lahko s pomočjo te živali znatno podaljšali predvsem kakovostno dobo človeškega življenja: <https://www.rtvsl.si/zabava-in-slog/zanimivosti/lahko-grenlandski-morski-pes-ponudi-kljuc-do-podaljsanja-zivljenjske-dobe-pri-ljudeh/730578>
(Grenlandski morski pes v tej zgodbi me je vznemiril podobno kot škrdatka v slikanici *Škrdatka in stari vol* kitajskih ustvarjalcev: <https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/skrdatka-in-stari-vol>)

Vedno znova sem navdušena, kako mi kakovostna mladinska literatura odstira nove svetove! :)

- Bi na zemljevidu poiskali, kje so Shetlandski otoki? Na klasičnem zemljevidu, v atlasu, da bomo imeli prostorsko predstavbo.
- Morda se komu zdi naslovnica glede na vsebino vendarle pretemna? (Julia se v morju ponoči sreča z grenlandskim morskim psom, zato toliko črne.) Bi kdo narisal drugačno naslovnico, glede na to, da roman preveva spoštovanje in občudovanje narave, tako morja kot neba, in ga obenem prevevajo ljubezen, prijateljstvo, upanje?
- Je kdo od bralcev doživel počitnice v svetilniku, na oddaljenem otoku, na barki, daleč od ljudi ... samo s staršema? Bi nam pripovedoval o tem? Morda pokazal tudi fotografije?
- Bi si vsi skupaj izmislili pustolovske počitnice? (S »podajanko«, po en stavek eden za drugim?) Bi zgodbo tudi zapisali, morda v obliki stripa?
- Smo se ob vsem tem spomnili na kakšno knjigo ali film, ki bi ga priporočili?

mag. Tilka Jamnik